

DFUNK

DANSK FLYGTNINGEHJÆLP UNGDOM

FLYGTNINGE I EU

Senest opdateret: 21/06-2023

OFTTE STILEDE SPØRGSMÅL

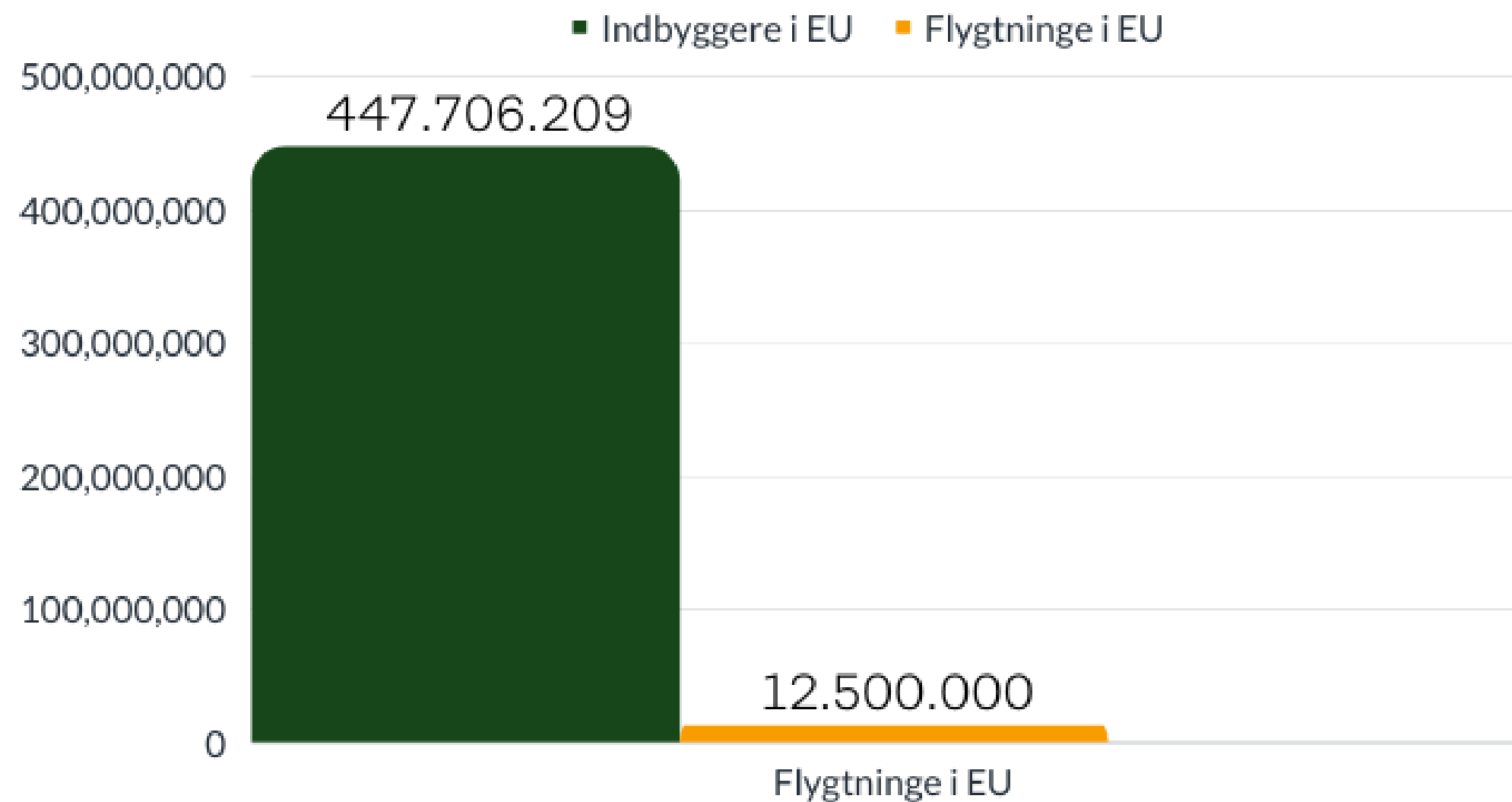
- 1 Hvor mange flygtninge er der i Europa?
- 3 Hvad er EU's flygtninge- og asylpolitik?
- 4 Hvem fastsætter EU's flygtninge- og asylpolitik?
- 7 Hvilke regler har EU for flygtninge og asyl?
- 11 Hvilke aftaler om flygtninge og asyl har EU indgået med andre lande?
- 16 Hvem udfører EU's flygtninge- og asylpolitik i praksis?
- 20 Hvordan er situationen omkring Middelhavet?
- 24 Hvad sker der, når man kommer til Europa som flygtning?
- 28 Hvilken rolle spiller EU for flygtningesituationen internationalt?
- 32 Er EU og Danmarks asylpolitik i strid med menneskerettighederne?
- 35 Vil du vide mere?

HVOR MANGE FLYGTNINGE ER DER I EUROPA?

Ifølge EU-kommissionen befandt 12% af verdens flygtninge sig i Europa i 2022, hvilket svarer til 12.5 mio personer. Ud af en samlet befolkning i EU på 447.706.209 mennesker, svarer dette til kun 2,7% af EU's samlede befolkning.

TÆNKEPAUSE

- Bliver du overrasket over, at ca. 12% verdens flygtninge befandt sig i Europa i 2022?
- Er tallet større eller mindre, end du havde regnet med?
- Hvilke udfordringer kan der være, ved at 74% af alle mennesker på flugt befinder sig i de mindst velstillede lande i verden?

HVAD ER EU'S FLYGTNINGE- OG ASYLPOLITIK?

Når vi på de følgende slides diskuterer EU's flygtninge- og asylpolitik, italesætter vi to overordnede niveauer: EU's politik "på papiret" og EU's politik i praksis.

- Med EU's politik "på papiret" menes der EU's interne lovgivning og aftaler med andre lande. Det gælder f.eks. Dublin-forordningen, der er et internt regelsæt i EU. Dette regelsæt bestemmer, at det første EU-land, som en flygtning er ankommet til, er ansvarlig for behandlingen af vedkommendes asylsag.
- Når vi skriver EU's politik i praksis, er det med henvisning til de situationer, hvor den interne lovgivning håndhæves i praksis. Eksempelvis håndhæves Dublin-forordningen i Danmark, hvis en nyankommen flygtning er registreret i andre EU-lande. I sådan en situation vil Udlændingestyrelsen bede disse lande om at "tilbage tage" denne person, da de danske myndigheder anser disse lande om være ansvarlige for asylprocessen.

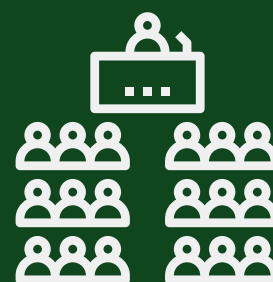
Der er altså to niveauer af EU's asylpolitik, som vi henviser til på de følgende sider, hvilket det kan være godt at være opmærksom på.

HVEM FASTSÆTTER EU'S FLYGTNINGE- OG ASYLPOLITIK?

Når EU vedtager flygtninge- og asylpolitik, foregår det på samme måde, som når EU træffer andre beslutninger. For det meste sker det ved, at EU-Kommissionen fremlægger et lovforslag, som derefter behandles i både Europa-Parlamentet og Ministerrådet.

EU-Kommission

EU-Parlamentet

Rådet

Både EU-Kommissionen og EU-Parlamentet består af politikere, der arbejder fuldtid i EU. Rådet, derimod, består af statsoverhoveder og ministre fra EU's medlemslande, og derfor er det heller ikke uanmeldigt, at lovgivningsprocessen går langsommere, når det er Rådets tur til at behandle et bestemt lovgivningsforslag. Landene kan nemlig have vidt forskellige holdninger til, hvordan en fælles asylpolitik skal se ud. Og det er på trods af, at alle medlemslande har underskrevet FN's Flygtningekonvention.

HVILKE REGLER HAR EU FOR FLYGTNINGE OG ASYL?

CEAS – DET FÆLLES EUROPÆISKE ASYLSYSTEM

Det Fælles Europæiske Asylsystem, også kaldet CEAS (Common European Asylum System), er de overordnede regler for den fælles politik, EU har på flygtninge- og asylområdet. Der er blandt andet fælles regler for, hvad der skal til for at få asyl, hvilke forhold man skal have, mens man venter på at få sin sag behandlet, og meget mere. Reglerne hedder “direktiver” og omfatter for eksempel “direktivet om asylprocedurer” og “direktivet om modtagelsesforhold”.

Når EU vedtager lovgivning, gælder det som udgangspunkt i alle medlemslandene. Der er dog forskel på, i hvor høj grad EU’s lovgivning er op til fortolkning af medlemslandene selv. Direktiver fungerer som et fælles mål, som det er op til de enkelte medlemslande at beslutte, hvordan de vil opnå. Derfor kan der sagtens være stor forskel på, hvordan medlemslande implementere de her direktiver.

Derudover har Danmark og EU en aftale om fire forbehold, hvilket er områder, hvor EU’s lovgivning ikke behøver at gælde i Danmark. Et af disse er retsforbeholdet, og det betyder helt konkret, at der er nogle dele af CEAS, som Danmarks ikke er bundet af.

HVILKE REGLER HAR EU FOR FLYGTNINGE OG ASYL?

DUBLIN-FORORDNINGEN

Dublin-Forordningen er særlig vigtig at kende til, hvis man vil forstå EU's asylsystem. Forordningen bestemmer nemlig, hvilket medlemsland der har ansvaret for at behandle en flygtnings asylansøgning. For det meste er det det land i EU, asylansøgeren først ankommer til, og hvor politiet registrerer personens fingeraftryk, der skal behandle asylsagen.

Så hvis man ankommer til Danmark for at søge om asyl, men politiet allerede har taget ens fingeraftryk i f.eks. Tyskland, skal de danske myndigheder altså ikke behandle ens asylsag. I så fald vil de danske myndigheder anmode Tyskland om at "tilbagetage" dig, da det ifølge reglerne i Dublinforordningen er de tyske myndigheder, der har ansvaret for at behandle din sag.

Reglerne siger dog også, at myndighederne skal tage højde for enkelte andre elementer, som for eksempel familiemæssig tilknytning, når de vurderer hvilket land, der skal behandle en asylsag. Mindreårige asylansøgere sendes heller ikke til andre medlemslande på baggrund af fingeraftryk, men har de familie i Tyskland, er det de tyske myndigheder, der har ansvaret for den mindreårige.

HVILKE REGLER HAR EU FOR FLYGTNINGE OG ASYL?

DUBLIN-FORORDNINGEN

Dublin-forordningen har fået en hel del kritik. Den er især blevet kritiseret for at skabe en skæv ansvarsfordeling indenfor EU, fordi personer, der søger asyl, først ankommer til de lande, der ligger på grænsen til Europa (såsom Grækenland, Spanien og Italien), hvilket resulterer i et langt højere antal asylansøgninger i disse lande sammenlignet med landene nordpå som f.eks. Danmark. På den måde vil landene sydpå i langt højere grad skulle skaffe mad, husly m.m. til de mennesker, der søger asyl.

Forskere kritiserer også Dublin-Forordningen for at ikke at være retfærdig overfor de mennesker, der søger asyl. De peger på, at nogle lande i EU, ikke har en ordentlig praksis for at behandle asylsager, og at personer, der er flygtet, risikerer at havne i et EU-land, der ikke behandler dem og deres asylsag ordenligt. Derudover fastholder Dublin-Forordningen migranter og asylansøgere i ét bestemt land, også selvom de måske ønsker at opbygge et liv i et andet land, end det de først blev registreret i.

HVILKE REGLER HAR EU FOR FLYGTNINGE OG ASYL?

SCHENGEN-SAMARBEJDET

EU har et fælles regelsæt om grænser ved navn "Schengen-samarbejdet". Samarbejdet handler først og fremmest om at sikre høj grad af fri bevægelighed inden for EU. Hvis man er statsborger i et EU-land, er det altså på grund af Schengen-samarbejdet forholdsvis nemt at få lov til at flytte til, bo, studere eller arbejde i et andet EU-land.

Samtidig indeholder Schengen-samarbejdet også bestemmelser for den såkaldte "kontrol med EU's ydre grænser". Det betyder, at en del af samarbejdet også går ud på at bevilge penge til grænsepolitik m.m., der forsøger at forhindre personer uden for EU i at komme ind i EU.

Tidligere Udlændinge- og integrationsminister Mattias Tesfaye (S), mente f.eks. at grænsemure og kontrol skulle være en del af dansk og europæisk grænsepolitik for at holde asylansøgere væk fra Danmark. Derfor godkendte tidligere regering i 2021 et salg til Litauen af 410 ruller pigtråd og 7.700 concertinapigtråd, hvilke er designet til at holde mennesker ude med barberbladsskarpe kanter.

HVILKE REGLER HAR EU FOR FLYGTNINGE OG ASYL?

FORSLAG TIL "NY PAGT OM MIGRATION OG ASYL"

Den 23. september 2020 kom EU-Kommissionen med et forslag til en Ny Pagt om Migration og Asyl i EU. Denne pagt er endnu ikke vedtaget, og er stadig under udvikling. Men hvis forslaget bliver vedtaget, kommer det til at ændre i noget af den lovgivning, som er en del af CEAS, og der kommer også til at blive tilføjet helt ny lovgivning. Rådet og Det Europæiske Parlament er fortsat i gang med at behandle forslaget, og det er uklart, om det bliver vedtaget eller ej, og hvor meget det eventuelt bliver ændret, før det bliver vedtaget.

Vigtige elementer i forslaget til den nye pagt er

1. Et større fokus på at tilbagesende mennesker til lande udenfor EU.
2. Tidlig registrering af flygtninge og migranter, inkl. sundhedskontrol, fingeraftryk og registrering i Eurodacdatabasen.
3. Større solidaritet mellem EU's medlemslande, ift. at flere lande skal tage imod flere flygtninge, så landene ved EU's grænser ikke overbebyrdes med et for stort ansvar.

TÆNKEPAUSE

- Kan du forstå grundene til, at EU har vedtaget Dublin-forordningen? Synes du, at det var en god beslutning? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Hvilke konsekvenser tror du, at Dublin-forordningen har for mennesker, der flygter?

HVILKE AFTALER HAR EU INDGÅET MED ANDRE LANDE?

EU-TYRKIET-AFTALEN

I marts 2016 indgik EU og Tyrkiet en aftale, der skulle stoppe migrationen fra Tyrkiet mod Europa.

Ifølge aftalen skal alle asylansøgere, der ankommer til de græske øer fra Tyrkiet, sendes tilbage til Tyrkiet. Samtidig skal EU for hver syrer, der bliver tilbagesendt til Tyrkiet, sørge for, at en anden syrer fra flygtningelejrene i Tyrkiet bliver genbosat i EU. Som en del af aftalen modtog Tyrkiet 3 mia. euro for deres indsats, og EU lovede, at det ville blive nemmere for tyrkiske statsborgere at få visum til EU-lande.

Flere NGO'er har kritiseret EU-Tyrkiet aftalen for ikke at fungere i praksis. De har blandt andet kritiseret aftalen for at forhindre mennesker i at søge asyl. Derudover har flere organisationer kritiseret Tyrkiet for at overtræde non-refoulement-princippet – altså princippet om, at det er forbudt, at sende mennesker tilbage til et land, hvor de er i fare for forfølgelse.

HVILKE AFTALER HAR EU INDGÅET MED ANDRE LANDE?

EU-TYRKIET-AFTALEN

Mediet Danwatch har i samarbejde med Politiken og det europæiske netværk af graverjournalister EIC i 2018 afsløret, at penge fra EU til Tyrkiet er med til at betale for militært udstyr til en 911 km. lang grænsemur mellem Tyrkiet og Syrien. Muren er et forsøg på at holde personer på flugt væk, og den har nærmest umuliggjort det for syriske flygtninge at søge beskyttelse i EU. Ekspertter mener, at EU og Danmark bør holdes ansvarlige for brud på folkeretten og krænkelser af menneskerettigheder. Du kan finde mere om denne afsløring på sidste side, hvor alle henvisninger fremgår.

Konsekvensen af den manglende effektivitet af EU-Tyrkiet aftalen betyder, at mange mennesker er fastholdt under kritisable forhold på de græske øer.

HVILKE AFTALER HAR EU INDGÅET MED ANDRE LANDE?

SAMARBEJDET MED LIBYEN

EU og dets medlemslande har siden 1990'erne indgået en række aftaler med myndighederne i Libyen, samtidig med at de har støttet de libyske myndigheder med blandt andet penge, patruljebåde, personale og træning af den libyske kystvagt.

I 2020 dokumenterede en række NGO'er derudover, hvordan EU ved hjælp af blandt andet helikoptere og droner har overvåget Middelhavet og samarbejdet med den libyske kystvagt om såkaldte pull back-operationer, hvor den libyske kystvagt tvinger flygtninge og migranter, som er på vej over Middelhavet, tilbage til Libyen.

HVILKE AFTALER HAR EU INDGÅET MED ANDRE LANDE?

KRITIK AF SAMARBEJDET MED LIBYEN

Både FN og en række andre organisationer har kritiseret EU's samarbejde med Libyen for at være et brud på menneskerettighederne, og især på non-refoulement-princippet, om ikke at sende folk tilbage til forfølgelse. UNHCR har dokumenteret, hvordan flygtninge og migranter i Libyen lever indespærrede i detentionslejre, med fængselsstraffe på ubestemt tid, risikerer tortur, seksuelle overgreb, tvangsarbejde og bliver nægtet adgang til sundhedsydelse.

Derudover kritiserer forskellige NGO'er også EU's praksis for at bryde med internationale aftaler om forpligtelser på havet, som blandt andet indebærer forpligtelser til at hjælpe mennesker i nød på havet.

TÆNKEPAUSE

- Hvordan kan det være, at EU laver aftaler om asylpolitik og grænsekontrol med andre lande?
- Hvad synes du om EU's samarbejde med Tyrkiet og Libyen?

HVEM UDFØRER EU'S FLYGTNINGE- OG ASYLPOLITIK?

DEN EUROPÆRISKE UNIONS ASYLAGENTUR (EUAA)

EUAA står for at implementere EU's fælles asylpolitik. De forsøger blandt andet at sikre, at medlemslandene behandler asylsager på en så vidt mulig ens og sammenhængende måde.

Det gør de blandt andet igennem uddannelse og træning af forskellige medlemslandes embedsfolk og sagsbehandlere, ved at forsøge at hjælpe medlemslande, der har problemer med at tage hånd om de mennesker, der er flygtet dertil og ved at lave forskellige aftaler med lande udenfor EU.

Derudover indsamler de viden om flygtninge- og asylsituationen i EU og laver analyser heraf.

HVEM UDFØRER EU'S FLYGTNINGE- OG ASYLPOLITIK?

FRONTEX

Frontex er den europæiske grænse- og kystvagt. De er en organisation under EU, der har fået til opgave at kontrollere EU's såkaldte "ydre grænser", hvilket er grænserne mellem Schengen-området og andre lande. Frontex leverer både personale, fly, biler og overvågningsudstyr, som skal bruges til generel grænsekontrol i lande som Italien, Spanien og Grækenland, der befinder sig på kanten af Schengen-området.

Derudover overvåger Frontex aktiviteten på Middelhavet og sender analyser til blandt andet EU-kommissionen og medlemslandene. Til sidst bruger Frontex også en hel del midler på at foretage hjemsendelser af personer, der har fået afslag på asyl.

HVEM UDFØRER EU'S FLYGTNINGE- OG ASYLPOLITIK?

FRONTEX

En væsentlig del af Frontex' opgave er at uddanne medlemslandenes egne, nationale grænsevagter og at koordinere samarbejde om grænsekontrol imellem de forskellige EU-lande. Men Frontex får også flere og flere af sine egne kystvagter.

Frontex har været under kritik fra en række forskellige personer og organisationer. Senest har en række journalister fra den tyske avis Der Spiegel dokumenteret, hvordan personer, der arbejdede for Frontex, har forsøgt at skubbe flygtninge og migranter i gummibåde tilbage på havet, idet de er ankommet til Grækenland. Dette er et brud på international lov om alle personers ret til beskyttelse, ret til hjælp i nødsituationer på havet og ret til ikke at blive sendt tilbage til et land, hvor man er i fare for krig og forfølgelse.

HVEM UDFØRER EU'S FLYGTNINGE- OG ASYLPOLITIK?

NATIONALT POLITI OG GRÆNSEVAGTER

Mange af dem, som i praksis håndhæver EU's flygtninge- og asylpolitik, er personer, som arbejder for det specifikke land, de bor i.

Nogle af medlemslandenes politifolk og grænsevagter har været under voldsom kritik. For eksempel har Amnesty International dokumenteret, hvordan politifolk og grænsevagter i Grækenland har skudt, såret og måske endda dræbt personer, der forsøgte at komme i land i Grækenland. Samtidig har både Amnesty International og en række forskellige journalister dokumenteret, hvordan grænsepolitiet i Kroatien har begået brutale overgreb på personer, der er flygtet eller migreret dertil.

Også det danske politi og myndigheders praksis overfor asylansøgere har været under kritik. For eksempel anklagede Den Europæiske Torturkomité, som har til formål at forhindre tortur og umenneskelig behandling i EU, i 2020 Danmark for at indespærre afviste asylansøgere i Udrejsecenter Ellebæk. Komiteen beskrev denne praksis som "helt uacceptabel".

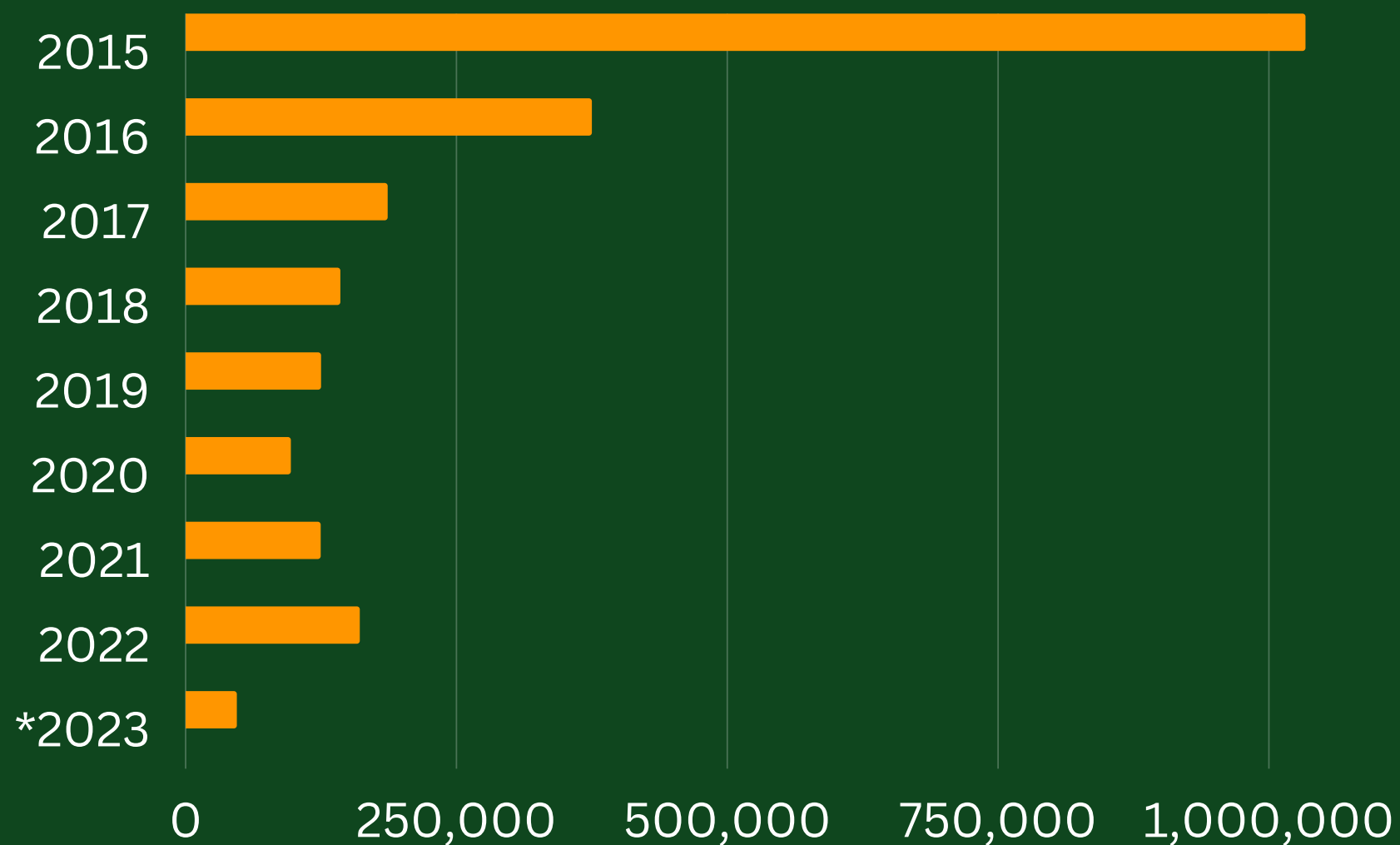

HVORDAN ER SITUATIONEN OMKRING MIDDELHAVET?

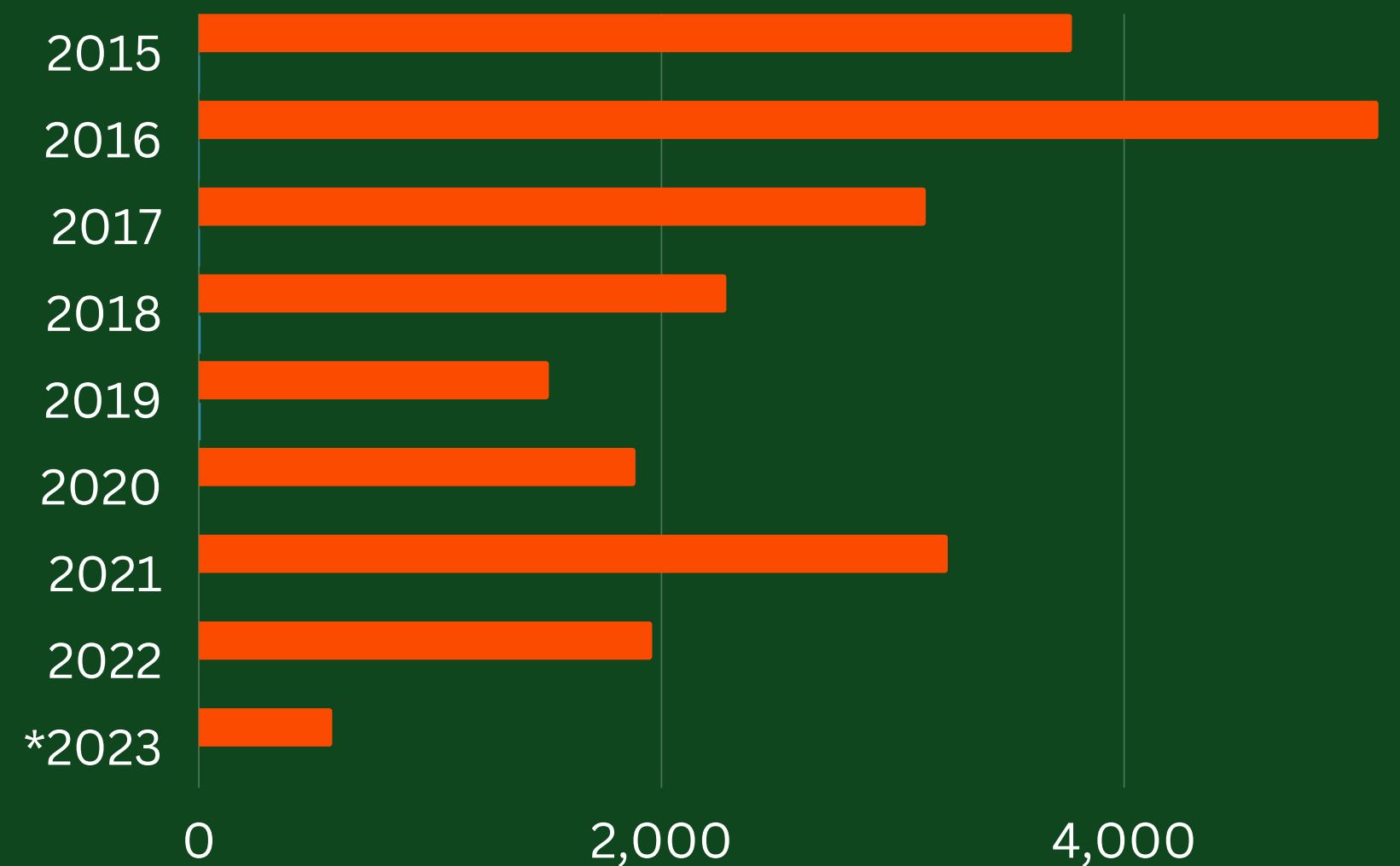
Mange flygtninge og migranter ankommer til Europa efter at have krydset Middelhavet med båd. Herefter ankommer personer på flugt typisk til Italien, Grækenland, Malta, Cypern eller Spanien. På grund af Dublin-forordningen og EU's grænsekontrol og registrering af migranter er det ofte vanskeligt for flygtninge og migranter at rejse videre til andre europæiske lande. I stedet ender mange mennesker samlet det samme sted – og som regel på grænsen til Europa.

HVORDAN ER SITUATIONEN OMKRING MIDDELHAVET?

ANKOMSTER AF FLYGTNINGE OG MIGRANTER I MIDDELHAVS OMRÅDET

ANTALLET AF DØDE ELLER SAVNEDE MIGRANTER OG FLYGTNINGE I MIDDELHAVSOMRÅDET

Statistik af UNCHR: <https://data.unhcr.org/en/situations/mediterranean>

*Tal udtrukket 31. marts 2023

HVORDAN ER SITUATIONEN OMKRING MIDDELHAVET?

FARLIGE RUTER

Turen over Middelhavet er ikke uden fare, og det har kostet tusinder af flygtninge og migranter livet. Mennesker presses sammen i alt for små både, og det sker, at disse både kæntrer. Flere organisationer mener, at én løsning på de farlige flugtruter er, at lande arbejder sammen for at gøre rejser over grænser lovlige og sikre. Argumentet går på, at hvis man - i stedet for at bygge metertykke mure og placerer mennesker i flygtningelejre - lader mennesker frit krydse landegrænser, vil de ikke blive tvunget ud på dødbringende ruter, som f.eks. i ustabile både over Middelhavet eller være i fare for at blive fanget af politi og sendt tilbage. Alene i 2021 døde eller forsvandt 3.231 mennesker, fordi de havde begivet sig ud på den livsfarlige flugt over Middelhavet. Disse menneskeliv indebærer både voksne og børn og kunne måske være reddet, hvis landegrænserne havde været åbne for passage og mennesker kunne bevæge sig frit ligegyldig deres nationalitet.

HVORDAN ER SITUATIONEN OMKRING MIDDELHAVET?

OVERFYLDTE FLYGTNINGELEJR

På de græske øer har situationen været særligt slem. På øen Lesbos gik der den 9. september 2020 ild i teltene i den såkaldte Moria-lejr, og flygtningelejren brændte ned. Indtil da havde der boet omkring 18.000 mennesker i en lejr, der var bygget til under 3.000. Siden er der blevet bygget en ny lejr op, som bliver kaldt "Kara Tepe", eller "Moria 2.0". Livsvilkårene for flygtninge og migranter på Lesbos er indtil videre ikke blevet bedre.

Forholdene i både den gamle og den nye lejr er blevet kritiseret voldsomt af både FN's Flygtningeorganisation og utallige NGO'er. Der er rapporteret en række dødsfald, brænde, selvmord, alvorlige sygdomme og total mangel på livsnødvendige ting som lægehjælp, toiletter og adgang til ordentligt husly. Seneste rapporter fra Kara Tepe-lejren viser, at der mangler mad og vand, at teltene er utilstrækkelige og ikke kan holde på varmen samt at beboerne risikerer blyforgiftning på grund af store mængder af bly, som er i jorden, fordi lejren er bygget oven på en gammel militær skydebane.

HVAD SKER DER, NÅR MAN KOMMER TIL EUROPA?

1) ANSØGNING OM ASYL:

På grund af Dublin-forordningen, er det meningen, at man skal have behandlet sin asylsag i det første land, man kommer til. Mange mennesker forsøger at søge asyl med det samme ved at henvende sig til politiet i Spanien, Italien eller Grækenland. Nogle får tildelt asyl og kan blive boende. Hvis man får afslag, vil myndighederne i landet forsøge at "udsende" én, hvilket betyder, at man bliver sat på et fly tilbage til det land, man kom fra.

2) MANGLENDE BEHANDLING OG UBESTEMT OPHOLD I FLYGTNINGELEJRE:

I nogle lande, for eksempel i Grækenland, er landet så økonomisk fattigt og overbebyrdet af mængden af tilkomne migranter, at asylsystemet er brudt sammen. Det betyder, at det i praksis er næsten umuligt at få sin sag behandlet. Man risikerer derfor at ende i en situation, hvor man ikke kan få sin sag behandlet, men hvor myndighederne i landet forhindrer én i at rejse videre – som det for eksempel sker lige nu på den græske ø Lesbos.

HVAD SKER DER, NÅR MAN KOMMER TIL EUROPA?

3) ANSØGNING OM ASYL I ET ANDET LAND:

Nogle flygtninge og asylansøgere lykkes med at rejse videre til et andet land end dét, de først er ankommet til, uden at få registreret fingeraftryk i det første land. I så fald kan man søge om asyl i det nye land. Nogle mennesker får herefter asyl og kan opholde sig i det nye land. Læs mere om hvad der sker efter at man har fået asyl i Danmark her.

4) DUBLIN-PROCEDURE:

Hvis man søger asyl i et nyt land, men man allerede har fået registreret fingeraftryk i det første land, man kom til, sender myndighederne én tilbage dertil. Hvis man f.eks. er rejst fra Italien for at søge asyl i Schweiz, men man har fået registreret fingeraftryk i Italien, vil de schweiziske myndigheder sende en på et fly tilbage til Italien, hvor man så kan starte forfra.

5) Udsendelse eller ophold på Udrejsecenter: Det kan også være, at man får afslag på asyl. I så fald vil myndighederne forsøge at sende én på et fly tilbage til det land, man er udrejst fra. Dette kan dog ikke altid lade sig gøre, for eksempel hvis der ikke eksisterer en samarbejdsaftale imellem myndighederne i de to lande. I så fald kan man i stedet risikere at bo mange år på et udrejsecenter.

TÆNKEPAUSE

- Hvad synes du om processen for at søge om asyl i Europa?
- Hvad tænker du fungerer godt og hvad fungerer mindre godt?
- Kan du komme i tanke om måder man kunne gøre asylprocessen bedre?

HVILKEN ROLLE SPILLER EU I FLYGTNINGESITUATIONEN?

Europæiske lande spiller på forskellig vis en rolle i den internationale flygtningesituation. Helt konkret kan man sige, at når europæiske lande tager imod flygtninge, er vi med til at beskytte mennesker mod krig og forfølgelse. Det samme gælder, når europæiske lande donerer penge til at hjælpe med at genopbygge samfund, hvor der f.eks. har været krig eller andre former for humanitære katastrofer, så færre mennesker bliver tvunget på flugt.

Der er dog også eksempler på, at EU og landene i Europa har bidraget til at skabe de situationer, som fører til, at nogle mennesker flygter fra deres hjemland. Læs mere om det på de næste sider.

HVILKEN ROLLE SPILLER EU I FLYGTNINGESITUATIONEN?

KRIG

Europæiske lande deltager i krige andre steder i verden. Der kan være flere forskellige årsager til, at de landene vælger at sende tropper i krig. Men uanset hvad årsagerne måtte være, fører krige til, at mennesker er nødt til at flygte.

Ét eksempel er krigen i Afghanistan. Danmark deltog sammen med flere europæiske lande i den USA-ledede invasion af Afghanistan fra 2001. Krigens officielle formål var at bekæmpe terrorisme, herunder Al-Qaeda, og at finde og dræbe Osama Bin-Laden, som blev udpeget som stående i spidsen for angrebet mod USA d. 11. september 2001. Det lykkedes USA og dets allierede at finde og dræbe Bin-Laden 10 år senere, men i 2021 var der fortsat krig i Afghanistan mellem udenlandske tropper, den USA-støttede regering og forskellige oprørsgrupper. Ifølge flere opgørelser er langt over 100.000 blevet dræbt og skadet under krigen i Afghanistan mellem 2001-2021. Derudover er tusindvis af mennesker flygtet fra krigen. Alene i 2019 var der 2,7 mio. afghanske flygtninge i verden, og det er således ét af de lande, som flest mennesker flygter fra. Efter at USA og deres allierede i august 2021 trak tropperne ud af Afghanistan, har Taleban overtaget magten i landet, og i dag er der ifølge UNCHR 2.6 mio. afghanere flygtet til andre lande, mens yderligere 3.4 mio. er internt fordrevne.

HVILKEN ROLLE SPILLER EU I FLYGTNINGESITUATIONEN?

EN FORTID MED KOLONIALISME

Fra slutningen af 1400-tallet og frem til midten af 1900-tallet har europæiske lande koloniseret store dele af verden. Nogle forskere mener, at de systemer og kriser, som i dag får folk til at flygte, i virkeligheden har deres rødder i kolonitiden.

Et argument for denne sammenhæng er, at europæiske magthavere under kolonitiden inddelte hele det afrikanske kontinent og besluttede hvor, landegrænserne skulle gå. Men disse landegrænser passede ikke nødvendigvis til de mennesker, der boede der i forvejen, og det har i sig selv medført krig og konflikter.

Et andet argument for sammenhængen mellem kolonialisme og flygtningesituationen i dag er, at mange af de europæiske magthavere stadig havde en enorm magt og indflydelse i deres tidligere kolonier – også efter uafhængigheden. Forskere peger på, at de tidligere kolonimagter fik lov til at bestemme, hvordan den nye stat skulle indrettes og at de ofte indrettede den som et autoritært og ikke specielt demokratisk system, sådan som det også havde set ud under kolonitiden.

HVILKEN ROLLE SPILLER EU I FLYGTNINGESITUATIONEN?

SKÆV KLIMABELASTNING

En af de årsager, som i stigende grad får mennesker til at migrere, er den globale opvarmning og de klimaforandringer, denne medfører.

Klimaforandringerne rammer ikke lige hårdt alle steder i verden. Mennesker som allerede i dag er særligt ramt af klimaforandringer, er for eksempel beboere i Sahel-regionen i Afrika, i lande som Mali, Niger, Chad, Sudan og Eritrea.

Men hvis på samme tid man kigger på hvor mange drivhusgasser verdens lande udleder, ser billedet helt anderledes ud. Her er Mali, Niger, Chad og Sudan nogle af de lande, der bidrager allermindst til den globale opvarmning, mens landene i Europa, herunder blandt andet Danmark, er nogle af de lande, der udleder mest CO2 per indbygger.

Derfor har flere forskere og organisationer peget på, at lande med højt CO2 udslip pr. indbygger bidrager til, at nogle mennesker bliver tvunget på flugt et andet sted i verden, selvom de ikke selv har levet et liv, som har været med til at skabe klimaforandringerne.

Som det ser ud nu tæller klimafordrevne ikke med som "flygtninge" ifølge FN's Flygtningekonvention.

TÆNKEPAUSE:

- Hvad tænker du selv om EU's rolle i flygtningesituationen internationalt?
- Er der nogle af de ovenstående punkter, du synes er særligt interessante? Hvorfor?
- Spiller disse oplysninger en rolle i forhold til EU's ansvar for at hjælpe personer på flugt?

ER EU OG DANMARKS ASYLPOLITIK I STRID MOD MENNESKERETTIGHEDER?

Flere forskellige personer, organisationer og institutioner har peget på, at EU's flygtninge- og asylpolitik strider imod menneskerettighederne samt andre internationalt anerkendte principper.

Et eksempel på dette er EU's overvågning af migranternes færden på Middelhavet. Flere NGO'er skriver i en rapport om EU's overvågning af Middelhavet fra 2020, at EU er medskyldig i systematiske brud på menneskerettighederne og på international lov. Ved at overvåge migranternes færden på Middelhavet, ved hjælp af fly eller droner, og ved udelukkende at orientere de libyske myndigheder om nødsituationer på havet uden selv at tage ansvar, handler EU, ifølge de fire NGO'er, i strid med en række internationale konventioner.

Derudover blev Danmark i 2021 dømt for at overskride menneskerettighederne, ved at lade personer med midlertidig opholdstilladelse vente tre år, før de kan ansøge om familiesammenføring. Politikerne blev allerede advaret, inden reglen blev indført i 2016, om risikoen for at reglen var i strid mod menneskerettighederne, og i juli 2021 blev det fastslået, da en syrisk mand vandt sagen mod Danmark i Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol. Ifølge Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol krænker Danmark menneskerettighederne, herunder ret til familieliv (artikel 8), når staten nægter mennesker, som er flygtet, muligheden for at søge om familiesammenføring, før de har været i landet i tre år. Dommen betyder formentlig, at Danmark vil skulle justere lovgivningen, således at retten til familiesammenføring for flygtninge med midlertidig opholdsstatus bliver styrket.

ER EU OG DANMARKS ASYLPOLITIK I STRID MOD MENNESKERETTIGHEDER?

Et tredje og sidste eksempel her er de danske udrejsecentre. Disse centre er flere gange blevet sammenlignet med fængsler, og i 2020 kaldte Europarådets Torturkomité forholdene i udrejsecenter Ellebæk "uegnede for mennesker". I rapporten bad torturkomitéen de danske myndigheder om indenfor tre måneder at komme med et svar på kritikken og en plan for at rette op på forholdene. I marts 2020 kom regeringens svar, hvor det blandt andet fremgår at der skal igangsættes en renovering af cellerne i Ellebæk, samt at der skal skabes "små, sikre udendørs faciliteter", som skal øge muligheden for at de indsatte kan komme udenfor i løbet af dagen. Regeringen har dog ingen intention om at stoppe frihedsberøvelsen af afviste asylansøgere, og her i 2021 er forholdene stadig ekstremt alvorlige. I marts 2021 kom det frem, at der på Ellebæk bliver brugt isolation som straf og i flere tilfælde isolation i eller over 15 dage ad gangen. Dette er ifølge FN forbudt og bliver fordømt i internationalt regi – oprindeligt også af Danmark.

Dette er blot et par eksempler hvorpå EU og Danmarks flygtninge- og asylpolitik strider imod menneskerettighederne. Derudover er flere internationale medier forargede over Danmarks flygtninge- og asylpolitik, og Danmark bliver ofte brugt som skræmmeeksempel på dét land med den hårdeste asylpolitik i Europa.

TÆNKEPAUSE:

- Hvordan tænker du at flygtninge- og asylpolitik hænger sammen med menneskerettighederne?
- Hvad synes du, at vi skal gøre for ikke at overskride menneskerettighederne for asylansøgere?

VIL DU VIDE MERE?

SPØRG DFUNK

Har du yderligere spørgsmål om flygtningesituationen? Kontakt Hassanen og Mads fra Spørg DFUNK, der sidder klar til at besvare dine spørgsmål.

Se telefontider ved at [klikke her](#)

Mail: spoerg@dfunk.dk (skriv dit telefonnummer i mailen, så vi evt. kan ringe dig op)

Telefon: 28 10 01 65